

GAZDAMÉRNÖK

A MEZŐGAZDASÁGFEJLESZTÉSI törvényjavaslat milliárdos programja és a mostani földbirtokrendezési folyamat sok olyan kérdést vet fel, amely mint gondolat, lehetőség, talán eddig is felferült, de amelynek megoldása most már elsőrendű feladat. Ilyen például az is, hogyan lehetne olyan mérnöktípust teremteni, amely a földműveléssel összefüggő mérnöki tudományok és a mezőgazdasági tudományok egybehangolódását jelentené?

Talán országunk csonkaságának, talán sok más körülménynek volt a következménye, hogy a világháborút közvetlenül követő néhány év kivételével gazdasági életünk szinte teljes tehetetlenségre volt kárhóztatva és emiatt nemcsak minden fejlődés volt lehetetlen, de sokszor a gazdasági és forgalmi élet berendezése tekintetében még a színvonalat is alig sikerült tartani. Hazánkban éppen ezért az 1930-as évtizedet a technikai alkotómunka szempontjából gyászos időszaknak nevezhetjük. Nem végeztünk szükséges útépitéseket, vasútfejlesztést, csatornázási, ármentesítési, alagcsövezési munkálatokat, birtokrendezést és tagosítást, szik- és egyéb talajjavítást vagy számos más közmunkát, pedig elvégzésükre munkaerő és építőanyag szempontjából nagyon kedvezőek voltak a körülmények. Mérnök, szakmunkás és napszámos munkaereje egyaránt kihasználatlanul hevert, fiatal diplomásaink tekintélyes része testi munkából tengette életét, még pedig sokszor nem is állandó, hanem időszaki testi munkával: hólapátolással, szénhordással.

Az örvendetes országgyarapodás és a háborús élet követelményei viszont rövid 3 év alatt egészen megváltoztatták ezt a képet: óriási hiány

támadt szakmunkaerőben, különösen mérnökökben. Ma már az okoz nehézséget, hogy az összetorlódott tennivaló a szakemberek hiánya miatt nem végezhető el a kívánt ütemben. Ez a helyzet a mezőgazdálkodás terén is. A mezőgazdálkodás és a közvetlenül ebből élő népesség helyzetének javítása szempontjából ma a kormánynak és az egész állami berendezkedésnek egészen különleges feladatokat kell elvégeznie. Korszerű földbirtokrendezést kell végrehajtania, ugyanakkor pedig emelnie kell mezőgazdasági termelésünk mai szintjét is és ezt a munkát éppen most a háborús időszakban kell részben elindítania, részben pedig teljes erővel folytatnia. A világháború utáni években végrehajtott földbirtokrendezés tapasztalatainak okulva a mostani földbirtokpolitika elve, hogy az elvégzendő feladatot a közigazgatás keretében, de a műszaki és gazdasági szakemberekkel karöltve hajtsa végre — és a gazdasági szakszerűség alapján történt juttatások után a birtokosok a gazdálkodásra nézve továbbra is irányítást kapjanak.

A mezőgazdasági életnek ez a nagyszabású átrendezése csak megfelelő számú, jól képzett szakember munkájával valósítható meg. Ha kissé elmélyedünk a mezőgazdálkodás lényegén, azt találjuk, hogy a föld művelése során számos olyan tennivaló van, ami nem más, mint a természet erőinek különböző módon való legyőzése. Az ilyen munkálatok műszaki természetűek s különösen azok, ha belterjesebb gazdálkodásról van szó, amikor árkolási, csatornázási, alagszövezési, öntözési, kisebb hídépítési, stb. munkálatok elvégzésére van szükség, még pedig úgyszólván minden gazdaságban. Magyarországon ma éppen a mezőgazdálkodásnak azt a korszakát éli, amikor a gazdasági szakképzésben nem részesülő kiscgazdák kezén lévő kisbirtokok gazdálkodását kell belterjesebbre átállítani.

A mezőgazdaságfejlesztéshez és az újabb földbirtokrendezés végrehajtásához szükséges szakemberek képzését vizsgálva, rá kell mutatnunk arra, mennyire hiányzik nálunk a „mezőgazdasági mérnök“ fogalma. Bár főiskoláink és egyetemeink meglévő fakultásainak oktatási szintjével európai viszonylatban is meg lehetünk elégedve, sőt műegyetemünk határozottan európai hírű, mégis azt kell mondanunk, hogy éppen műegyetemünk oktatási rendszerének felépítése némi kívánni valót hagy maga után. Van ugyan általános mérnöki, gépész-, vegyész-, építész-, bányá-, kohó- és erdőmérnöki fakultása, de a sokszor hangoztatott magyar agrárállam szempontjából legfontosabb szak a „mezőgazdasági mérnöki“, vagy egyszerűen „gazdamérnöki“ szak hiányzik a műegyetemről.

A gazdamérnök oktatási anyagát részben az általános mérnöki szak, részben pedig a gazdasági akadémia tantárgyaiból kellene összeállítani. Az általános mérnöki szak tananyaga ma olyan nagy, hogy bármely életpályán elhelyezkedő mérnök egész tudásának ügyis csak töredékét tudja hasznosítani. Annak a mérnöknek ugyanis, aki, mondjuk, a földmérést választotta működése területéül, felesleges volt például a vasútépítést, a hídépítést és a vízépítést ugyanolyan részletességgel és tudományos felkészültséggel tanulnia, mint a földmérést, s helyesebb volna, ha inkább a földmérést tanulná meg részletesebben, a többi említett tárgyból viszont csak annyit, hogy a helyi jelentőségű és a földmérésnél előforduló mérnöki feladatokat meg tudja oldani. A folyammérnöknek pedig felesleges vasútépítésből és városrendezésből ugyanolyan felkészültséggel rendelkeznie, mint például vízépítésből és mélyépítésből és így tovább.

Az általános mérnöki szakot tehát legalább két ágra kellene szétosztani: pl. gazdamérnöki és kultúrmérnöki szaka. A gazdamérnöki szak legfőbb tárgya a földméréstani lenne, úgyhogy a hallgató szinte specialista legyen ebben a munkakörben. A mérnöki tudományok közül mint fontos tantárgyak szerepelnének még mindazok, amelyekre a mezőgazdaságban szükség lehet.

így értenie kellene a gazdamérnöknek a hidépítéshez, de felesleges olyan részletesen és alaposan tanítani ezt a tárgyat, hogy tudásával dunahídépítési vagy vasúti hidépítkezési munkafeladatot is elláthasson. Értenie kellene továbbá a vízlecsapoláshoz, gátépítéshez, öntözéses berendezések létesítéséhez, de ne kívánjanak tőle annyi tudást ezen a téren sem, hogy országos méretű munkálatokban is szakember legyen, hanem értsen annyit hozzájuk, amennyi egy kisebb jelentőségű vízlevezetési, ármentesítési, vagy alagsövezési munkához szükséges. A vasútépítéstanból ne kelljen annyit tudnia, hogy a legnehezebb hegyi pályák és viaduktok tervezésének is mestere legyen, hanem tudjon gazdaságban szükséges kisvasutat építeni, vagy ehhez hasonló vasútépítési kérdést is megoldani. Az építészetből értsen például a gazdasági épületek tervezéséhez és építéséhez, a gépész szakból pedig valamit a mezőgazdasági gépekhez.

A gazdasági ismereteknél szintén a mezőgazdasági üzemen fontos gyakorlati tantárgyakat kellene a gazdamérnök-hallgatókkal taníttatni, úgy mint az állattenyésztést, állategészségügyet, talajtant, általános növénytant, kertészetet, szőlő- és gyümölcsgazdálkodást, növényegészségügyet, mezőgazdasági üzemtant, stb., de csak a szükséges elméleti anyaggal, mert a gazdamérnöknek inkább mezőgazdasági üzemi gyakorlati szakembereknek kell lenniök, mint laboratóriumi tudósoknak. A gazdamérnöki fakultás tantárgyait tehát össze lehetne válogatni úgy, hogy az új szak elsődendő gazdasági és műszaki szakemberek képzését jelentse egy személyben, anélkül azonban, hogy két tudóst egyesítene. A gyakorlati szempontok előtérbe helyezése viszont nem jelenthetné azt, hogy tudományos nivóban ez a mérnöki szak alatta maradna a műegyetem többi fakultásának.

Meggyőződésem, hogy az átszervezésre feltétlenül megérett magyar mezőgazdálkodás éppen úgy mint a korszerű földbirtokpolitika nem nélkülözheti sokáig a gazdamérnök szakembereket anélkül, hogy ennek a hiánynak a kárát ne érezné.

MAGYAR ATTILA

KÜLPOLITIKAI SZEMLE

Szünet az északafrikai harcokban — A Duce Afrikában és Görögországban — A balkáni forrongások — Franciaország — Német erődépítések az atlanti partokon — A „második front.” kérdése — Az indiai ellenállás — Az orosz hadszíntér.

AZ EGÉSZ VILÁG külpolitikai érdeklődésének középpontjában az orosz front kérdése áll. Mind erősebben fordul erre a hadakozó nemzetek figyelme. Hogyne, hiszen már múltóban a nyár s a német hadseregnek hadieszközeinél, motorizált felszerelésénél, mozgó taktikájánál fogva a nyár valósággal „klasszikus” időszaka. A német haderő és politika igyekszik is minél több eredményt elérni Oroszország végtelen területein. Bár német hivatalos és félhivatalos körök nem titkolják, hogy Németország már eleve felkészül a netáni újabb téli hadviselésre s Goebbels miniszter is ismételten hangoztatja, hogy a németek sokat tanultak az elmúlt télből, azért mégis ebben a nyári időszakban újult erővel s végleges döntést sürgető hévvel támad a német hadsereg. A nyugati politikusok előtt sem titok a német taktika természeté; minél több eredményt ér el Németország a keleti ropant térségeken, dolga végeztével annál nagyobb ütőképességgel fordulhat